

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 20 października 2025 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **S.M.**

ukaranego za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Sosnowcu,

z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt IX W 761/24,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia S.M. od zarzucanego mu wykroczenia;**
- 2. kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Sosnowcu wyrokiem nakazowym z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt IX W 761/24, uznał obwinionego S.M. za winnego tego, że:

„w dniu 13 lipca 2024 roku około 15:10 w S. na ul [...], na drodze publicznej kierował pojazdem mechanicznym — motocyklem K. o nr rej. [...] nie mając do tego uprawnienia”,

tj. wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., za które wymierzył mu karę grzywny w wysokości 1500 złotych. Tym samym wyrokiem nakazowym Sąd Rejonowy w Sosnowcu na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w. orzekł względem obwinionego S.M. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy od dnia prawomocności wyroku.

Wyrok nakazowy nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 14 stycznia 2025 r. (k. 24 akt).

Kasację od powyższego wyroku nakazowego wniósł na korzyść ukaranego Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając go w całości, zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.w., polegające na przyjęciu, że wina i okoliczności czynu przypisanego obwinionemu w zakresie znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. nie budzą wątpliwości, i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy dowody dołączone do wniosku o ukaranie, i podlegające uznaniu za ujawnione, nie wspierają w wymaganym, niebudzącym wątpliwości stopniu tezy zarzutu objętego tym wnioskiem, jakoby S.M. nie posiadał w dniu 13 lipca 2024 r. uprawnień do kierowania pojazdami po drodze publicznej, a wręcz tezę tę podważają, co w konsekwencji winno skutkować powzięciem przez sąd meriti wątpliwości co do okoliczności czynu i winy, oraz skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie celem ich wyjaśnienia”.

Podnosząc powyższy zarzut Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i uniewinnienie S.M. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu ze względu na jej oczywistą zasadność (art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia – dalej: k.p.w.).

Zgodnie z art. 93 § 1 k.p.s.w. Sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Z kolei w myśl art. 93 § 2 zd. 1 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Uznaje się, że tryb nakazowy jest

postępowaniem uproszczonym przewidzianym dla spraw o charakterze oczywistym, gdzie materiał dowodowy zgromadzony w fazie przedprocesowej w sposób jednoznaczny przesądza o odpowiedzialności obwinionego, eliminując tym samym konieczność przeprowadzania pełnego postępowania dowodowego na rozprawie (zob. np. wyrok SN z dnia 14 maja 2025 r., sygn. akt I KK 114/25). Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez obwinionego wszystkich znamion określonych w konkretnym przepisie typizującym dane wykroczenie, jak również wyczerpanie pozostałych warunków odpowiedzialności, ujętych w części ogólnej Kodeksu wykroczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. akt V KK 524/23).

Tymczasem w realiach rozpoznawanej sprawy taka sytuacja nie występowała. S.M. został ukarany za kierowanie motocyklem bez uprawnień do prowadzenia tego rodzaju pojazdów mechanicznych. Sądowi Rejonowemu w Sosnowcu umknął fakt, że w dniu 27 czerwca 2024 r. Starosta O. wydał ukaranemu prawo jazdy w kategorii „AM, A1, A2, A, B1, B”. Dokument prawa jazdy kategorii „A” został zamówiony tego samego dnia. Ukarany odebrał dokument w dniu 15 lipca 2024 r. (k. 11 akt).

Oznacza to, że Sąd Rejonowy w Sosnowcu wadliwie uznał, że w dniu 13 lipca 2024 r. S.M. nie posiadał uprawnień do kierowania motocyklem. Uprawnienia te posiadał, co wynikało z decyzji Starosty O. z dnia 27 czerwca 2024 r., a jedynie faktycznie w czasie przypisanego mu czynu nie posiadał dokumentu potwierdzającego to uprawnienie. Rzecz w tym, że opisany w art. 94 § 1 k.w. brak wymaganych uprawnień zachodzi jedynie wówczas, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany ustawowo, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając de facto takie uprawnienia nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe zawieszenie, nie powodujące jednak ich definitywnej utraty (zob. np. wyrok SN z dnia 30 lipca 2024 r., sygn. akt I KK 232/24). Faktyczny brak posiadania dokumentu potwierdzającego uprawnienie, które kierujący pojazdem uzyskał, nie realizuje znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. (zob. wyrok SN z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt II KK 385/24; zob. również wyrok NSA we Wrocławiu z dnia 28 listopada 1984 r., sygn. akt SA/Wr

566/84). Takie stanowisko wynika z faktu, że sam dokument nie stanowi uprawnienia do kierowania pojazdem, a uprawnienie to jedynie potwierdza.

Oznacza to, że S.M., będąc w dniu 13 lipca 2024 r. uprawniony do kierowania motocyklami, nie wypełnił znamion art. 94 § 1 k.w. w ramach przypisanego mu czynu. Należy ponadto wskazać, że skoro kierujący pojazdem nie ma już obowiązku posiadania przy sobie dokumentu prawa jazdy wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej, to brak takiego dokumentu nie wypełnia także znamion wykroczenia z art. 95 § 1 k.w. (zob. wyrok SN z dnia 21 listopada 2024 r., sygn. akt II KK 392/24).

Uwzględniając kasację Rzecznika Praw Obywatelskich, należało zatem uchylić wyrok nakazowy wydany w sprawie oraz – ze względu na oczywistą niesłuszność ukarania – uniewinnić obwinionego od zarzucanego mu wykroczenia (art. 537 § 2 k.p.k.). Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 119 § 2 pkt. 1 k.p.w.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku.

[WB]

[r.g.]